

**Rheoleiddio a hyrwyddo'r Gymraeg
...beth nesaf?**

**Regulation and promotion of the Welsh language
...what next?**

Beth fyddwn yn drafod ...

What we'll cover...

- Trosolwg o safonau'r Gymraeg
- Datblygiadau diweddaraf
 - Cymraeg 2050
- Goblygiadau AD a hyfforddiant
- Cefnogaeth ar gael
- Overview of language standards
- Latest developments
 - Cymraeg 2050
- Human resources and L&D implications
- Support available

Trosolwg o'r safonau...

Standards overview...

- Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
 - Statws swyddogol i'r Gymraeg
 - Creu rôl Comisiynydd y Gymraeg
 - Cyflwyno **safonau'r Gymraeg** (rheolau/ hawliau)
- Fframwaith gyfreithiol – rhoi hawl i unigolion dderbyn gwasanaethau yn y Gymraeg
- Rheoleiddio a monitro gan Gomisiynydd y Gymraeg
- Bydd disgwyl i gymdeithasau tai gydymffurfio â'r safonau
- Welsh Language (Wales) Measure 2011
 - Official status for Welsh language
 - Created role of Language Commissioner
 - Introduce Welsh **language standards** (rules/ rights)
- legal framework giving individuals the right to receive services through the medium of Welsh
- Regulated and monitored by the Welsh Language Commissioner
- Housing associations will be expected to comply with the standards

Trosolwg o'r safonau – amcanion...

Standards overview – objectives...

- Hawliau i siaradwyr Cymraeg
- Gwella gwasanaethau Cymraeg
- Sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol
- Rhoi eglurder i chi/ y cyhoedd
- Cynyddu'r defnydd o wasanaethau Cymraeg
- Cynyddu hyder – y **Cynnig Rhagweithiol**
- Rights for Welsh speakers
- Improve Welsh language service
- Ensure Welsh is not treated less favourably
- Clarity for you/ the public
- Increases take up of Welsh language services
- Increases consumer confidence – **The Active Offer**

Yr hyn sydd yn y safonau...

What the standards cover...

- **Cyflenwi gwasanaeth**
llythyru, e-bost, ffôn, gwefan, digwyddiadau, cyfartodydd
- **Llunio polisi**
asesu effaith
- **Gweithredu**
isadeiledd – Cymraeg yn y gweithle
- **Cadw cofnod**
tystiolaeth a chwynion
- **Atodol**
Adroddiad blynyddol
- **Service delivery**
letters, email, phone calls, website, events, meetings etc
- **Policy making**
assessing impact
- **Operational**
infrastructure – Welsh at work
- **Record keeping**
evidence and complaints
- **Supplementary**
Annual Report

Datblygiadau diweddaraf...

Latest developments...

Polisi Llywodraeth Government Policy

- Miliwn o siaradwyr erbyn 2050
- Million speakers by 2050



Datblygiadau diweddaraf...

Latest developments...

- Papur Gwyn haf 2017
 - Safonau yma i aros
 - Symleiddio'r broses
 - Creu comisiwn?
 - Diddymu Comisiynydd?
- White paper Summer 2017
 - Standards here to stay
 - Simplify process
 - Establish commission?
 - Abolish Commissioner role?
- Newid Gweinidog
- Cyfeiriad i'r dyfodol
- Change of Minister
- Future direction

Beth nesaf...

What next...

- Cyhoeddi canfyddiadau ymgynghoriad
- Safonau
 - Sector Addysg – dyddiad gosod
 - Cyhoeddi rheoliadau sector iechyd
 - Drafftio rheoliadau sector dai
- Publish findings of consultation
- Standards
 - Education – imposition date
 - Health sector regulations
 - Draft regulations for housing sector

Goblygiadau AD a hyfforddaint...

Implications for HR and L&D...

- Cyflogaeth
- Recriwtio
- Dysgu a datblygu
- Cynllunio gweithlu
- Employment
- Recruitment
- Learning and development
- Workforce planning

Safonau Gweithredu – beth i ddisgwyl...

Operational Standards – what to expect...

Cyflogaeth

Hawl i staff fyw rhan o'u bywyd gwaith trwy gyfrwng y Gymraeg

Mae hynny yn cynnwys:

- Derbyng gohebiaeth yn ymwneud a'u cyflogaeth yn y Gymraeg – cynnwys cytundebau
- Dogfennau amcanion perfformiad, cynllun gyrfa ac anghenion hyfforddiant yn y Gymraeg
- Ffurflenni gwyliau, fflecsi ayyb yn y Gymraeg
- Polisiâu AD penodol
- Proses cwynion a disgyblu

Employment

Rights for staff to live parts of their working lives through the medium of Welsh

This includes:

- Receiving correspondence relating to their employment in Welsh – includes contracts
- Training needs, performance objectives and career plan documentation in Welsh
- Forms for booking leave, flexi etc in Welsh
- Specific HR policies
- Complaints and disciplinary process

Safonau Gweithredu – beth i ddisgwyl...

Operational Standards – what to expect...

Recriwtio

Ar gyfer swyddi newydd/ gwag – ystyried anghenion iaith Gymraeg hanfodol/ dymunol....)

- Proses recriwtio dwyieithog
- Opsiwn o gyfweiliad Cymraeg
- Gohebiaeth am geisiadau a phenodi yn y Gymraeg

Recruitment

For new/ empty posts – consider Welsh language requirements (essential/ desirable....)

- Bilingual recruitment process
- Option of Welsh interview
- Welsh correspondence in relation to application and appointment

Safonau Gweithredu – beth i ddisgwyl...

Operational Standards – what to expect...

Dysgu a Datblygu

Safonau yn gofyn i gyflogwyr gynnig hyfforddiant mewn meysydd penodol

yn cynnwys:

- Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg
- Gwersi Cymraeg a gloywi iaith
- Hyfforddiant yn Gymraeg mewn meysydd penodol
 - Anwytho
 - Gwasanaethau cwsmer
 - Iechyd a diogelwch
 - Defnyddio'r Gymraeg yn effeithiol mewn cyfarfodydd, cyfweiliadau ac ati

Learning & Development

Standards require employers to offer training for employees in specific areas

including:

- Welsh awareness
- Welsh lessons and refresher training
- Training in Welsh in specific areas
 - Induction
 - Customer services
 - Health and safety
 - Using Welsh effectively in meetings, interviews etc

Safonau Gweithredu – beth i ddisgwyl...

Operational Standards – what to expect...

Cynllunio Gweithlu

- Mapio ieithyddol blynyddol
- Cofnodi niferoedd a lefelau sgil
- Cyswllt gyda asesu sgiliau iaith ar gyfer swyddi gwag

Workforce Planning

- Annual language mapping
- Record numbers skill level
- Link with assessing Welsh skills requirements for new posts

Gwersi a ddysgwyd...

Lessons learnt...

- Cynllunio yn gynnar ac ystyried y Gymraeg mewn diweddariadau (gwefan, ffurflenni ayyb)
- Ymgysylltu gyda staff – lleddfu pryderon
- Mwy na safonau – hyrwyddo cydraddoldeb a bod yn gynhwysol
- Enw da
- Canfyddiad siaradwyr Cymraeg
- Plan early and consider Welsh language in current reviews (website, forms etc)
- Engage with staff – dispel myths
- More than standards – promote inclusive image and equality
- Reputation
- Welsh speakers perception

Ble gai fwy o gymorth a chyngor?

Where can I get more advice and help?

- Gwefan Comisiynydd y Gymraeg
Language Commissioner's website

www.comisiynyddygyymraeg.cymru

- Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.Cymraeg.gov.wales

- Menter Iaith Lleol
Local Welsh Language initiative

www.mentrauiath.cymru

- Ateb 😊

www.atebcymru.wales

Cefnogaeth Ateb – manteision...

Ateb support – benefits...

- Mynediad at arbenigedd a phrofiad sylweddol o fewn y maes tai
- Arbed adnoddau trwy gydweithio
- Ymateb cyson ar draws y sector
- Mynediad i brofiad o gydymffurfiaeth a gwersi o sectorau eraill
- Access to Welsh language expertise and significant housing experience
- Resource saving through collaboration
- Consistent approach across the sector
- Access to experience of compliance and lessons learnt from other sectors

Cysylltwch am fwy o wybodaeth...

Contact us for more information...

Camau nesaf...

Next steps...

1. Peidiwch ag oedi cyn cychwyn ar y gwaith
 2. Rhowch brosesau iawn mewn lle o'r cychwyn
 3. Cynlluniwch ymlaen i'r hir dymor
1. Don't put it off – start thinking about it now
 2. Put right processes in place from the beginning
 3. Think long term and plan ahead



ateb

www.atebcymru.wales